

*Angelique Ruhiová-Lópezová
Carmen Santamariaová*

Sprievodca neplodnosťou pre katolíkov

*Duchovná a praktická podpora
pre manželské páry*

KUMRAN.SK
UKÁŽME SVOJU NÁDEJ

Americký originál
The Infertility Companion

for Catholics:

©2012 by Carmen Santamaría and
Angelique Ruhi-López

Vydavateľ:

Published by Ave Maria Press®, Inc.,
P.O. Box 428, Notre Dame, IN 46556,
United States of America

Slovenské vydanie:

©2016 KUMRAN, s. r. o.
Mýtna 62, 064 01 Stará Lubovňa
www.kumran.sk

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto knihy nesmie byť
reprodukováaná, uložená do
informačných systémov ani inak
rozširovaná (elektronicky alebo
mechanicky) bez predchádzajúceho
písomného súhlasu vydavateľa.

Preklad:

Eva Bubnášová

Jazyková korektúra:

Eva Petrovičová

Zodpovedný redaktor:

Marta Spišáková

Originál obálky:

Zuzana Turlíková

Foto na obálke:

Jozef Turlík

Grafická úprava:

Štefan Talarovič

Tlač:

Tlačiareň HEIDY, s. r. o.

Prvé vydanie:

ISBN 978-80-89487-72-1

Obsah

	<i>Predslov</i>	5
	<i>Slovo na úvod</i>	8
	<i>Podakovania</i>	12
	1 Sme neplodní?	15
2	Čo má s neplodnosťou spoločné Katolícka cirkev?	29
	3 Reprodukčné metódy a Katolícka cirkev	41
	4 Možnosti liečby pre katolíkov	69
	5 Ako spoznať Božiu vôľu	92
	6 Kríž neplodnosti	114
7	Niešť kríž: Spiritualita neplodnosti	136
8	Vplyv neplodnosti na manželstvo	158
9	Mužský pohľad na neplodnosť	185
	10 Spontánny potrat	195
11	Ako môžu pomôcť príbuzní a priatelia	223
	12 Rozhodnutie pre adopciu	243
	<i>Príloha: Odkazy a materiály</i>	278
	<i>O autoroch</i>	299

Slovo na úvod

*Dôveruj celým svojím srdcom Pánovi
a nespoliehaj sa na svoj um!
Na všetkých svojich cestách myslí na neho
a on ti bude rovnať chodníky.
Kniha prísloví 3, 5 - 6*

Pred pätnástimi rokmi uprostred noci sme sedeli v autobuse a celú štvorhodinovú cestu domov zo štvrtáckeho stredoškolského výletu sme bez prestávky pretrkotali. Vtedy sme ani náhodou netušili, že ten rozhovor, počas ktorého sme sa s mladickým idealizmom rozprávali o svojich rodinách, plánoch do budúcnosti a spoločnej katolíckej viere, nás zmení zo známych na celoživotné priateľky.

Hoci v tom čase sme sa sprevádzali na ceste celkom iného druhu, Boh vo svojej prozreteľnosti upevnil naše priateľstvo, lebo vedel, že si budeme oporou ešte na mnohých ďalších cestách: na promóciách a oslavách, v prvej práci, na prvom rande, pri rozchodoch a zrúteniach, na svadbách i pohreboch, na dovolenkách i v otázke povolania.

Spomedzi všetkých životných skúseností to však bola vari práve neplodnosť, ktorá bola pre nás najzložitejšia a ktorá nás najviac vyformovala, nielen ako priateľky, ale aj ako katolíčky. Sme nekonečne vďačné Bohu za to, že nám dal dar mať jedna druhú za duchovnú sprievodkyňu na ceste neplodnosti. Na ceste, ktorá nám zmenila život.

Pozývame vás vnímať túto knihu práve ako takéhoto spoločníka. Ako priateľa, s ktorým sa môžete poradiť a na ktorého sa môžete spoľahnúť, keď potrebujete konfrontáciu, podporu či pochopenie.

Cieľom nášho sprievodcu je poskytnúť morálnu a duchovnú podporu, ako aj jasné usmernenie, pokiaľ ide o množstvo (ciest) možností, pred ktorými neplodné páry stoja, a to, ako urobiť potrebné rozhodnutia, a pritom ostať vernými učeníu Cirkvi. Chceli sme tým, ktorí túžia žiť podľa katolíckej náuky, povedať, aké to je, žiť s neplodnosťou.

Sme hrdé na to, že Katolícka cirkev neochvejne bráni ľudskú dôstojnosť, aj pokiaľ ide o metódy liečby neplodnosti. Rešpektujú ju dokonca aj ľudia z iných náboženských tradícií, ktorým potenciálne nemorálne liečebné metódy nie sú po vôli, pretože práve ona je jednou z mála náboženských inštitúcií, ktoré sa neboja nahlas ozvať a podať jasné usmernenia, čo sa týka obrany ľudskej dôstojnosti a duálnosti zjednocujúceho a plodivého významu manželského aktu. Pokúsili sme sa rozobrať otázky, ktoré sú pre katolícke páry nesúce kríž neplodnosti najrelevantnejšie. Okrem iného k nim patrí úvod do problematiky neplodnosti a metód asistovanej reprodukcie (Assisted Reproduction Technology, ART), učenie Cirkvi o týchto metódach a ňou ponúkané nádejné lekárske alternatívy, ako aj proces múdreho rozhodovania sa o podstúpaní liečby.

Spomenutým okruhom sú venované prvé štyri kapitoly knihy, ktoré sme napísali spoločne. Tieto kapitoly vytvárajú základňu pre zamyslenia nad emocionálnymi a duchovnými stránkami neplodnosti, ktorým sú venované kapitoly 5 až 12. Druhá polovica knihy sa navyše dotýka aj uvažovania o tom, ako cesta neplodnosti môže priniesť duchovné ovocie, akými nástrojmi si možno upevniť manželstvo alebo ako rozlíšiť, či ste povolani k adopcii. Takisto ponúka námety pre príbuzných a priateľov, ktorí chcú neplodné páry nejako podporiť. Keďže sme si obe neprešli všetkým, čo spomíname v týchto kapitolách, písali sme ich osobitne: Angélique napísala kapitoly 5, 7, 11 a 12, Carmen 4, 6, 8 a 10 a Alex, Carmenin manžel, napísal kapitolu 9, aby ponúkol aj mužský pohľad na neplodnosť. Každá kapitola je navyše zakončená modlitbou,

v ktorej Pána prosíme, aby po tomto neprebádanom území kráčaľ s nami.

Zážitky, pocity a úvahy v tejto knihe sú výsledkom našej vlastnej osobnej skúsenosti s neplodnosťou. Angelique píše o tom, ako sa s manželom Richardom stretli s neplodnosťou, keď sa pokúšali počať svoje prvé dieťa. Prišla ako blesk z jasného neba, keďže dovtedy nemali absolútne nijaký dôvod myslieť si, že s počatím budú mať problém. Boh im nežne pripomenul, že načasovanie je len a len v jeho rukách. Skúmali, čo o metódach asistovanej reprodukcie učí Cirkev, a s pokorou museli uznať, ako veľmi jej záleží na dôstojnosti každej jednej ľudskej bytosti. Napriek krásu učenia Cirkvi však bolesť z neplodnosti pretrvávala a Angelique túžila po niečom, čo by jej dalo nielen odpovede na otázku, ktoré liečebné metódy Cirkev akceptuje, ale aj povzbudenie a nádej. To znamená, že myšlienka na vznik tejto knihy sa zrodila skôr, než sa narodili jej deti. Po tom, ako sa Angelique s manželom vyše roka trápili s neplodnosťou, modlitba a rozlišovanie ich priviedli k rozhodnutiu adoptovať si svojho prvého syna zo zahraničia. Neskôr sa im narodili aj tri biologické deti.

Carmen a jej manžel Alex bojujú s krížom neplodnosti dodnes. Trojročná cesta, počas ktorej absolvovali množstvo vyšetrení a diagnóz, bola pre ich manželstvo skúškou i posilou. Túžba plniť Božiu vôľu dala ich trápeniu zmysel a pomohla im nájsť útechu vo viere. Momentálne ukončujú proces adopcie dvojčiat a dúfajú, že vďaka svojmu rozprávaniu o vlastnej ceste nájdu aj iní ľudia spolupútnikov a pokoj.

V knihe sa síce delíme o vlastné skúsenosti, no zhovárali sme sa aj s ďalšími katolíckymi pármí, ktoré zápasili alebo zápasia s neplodnosťou či spontánnym potratom. Niektoré z ich myšlienok sme sem takisto zahrnuli.

Podaktoré páry, ktoré budú čítať tohto sprievodcu, už budú mať stanovenú diagnózu neplodnosti. Iné si možno len začínajú klásť otázku, prečo im tak dlho trvá počať, a rozmýšľajú, ako by im

Cirkev mohla pomôcť. Vedzte, prosím, že táto kniha nemá za cieľ stanovovať diagnózu ani nahradiť konzultácie u lekára. Diagnózy i možnosti liečby rozoberáme len informatívne. Chceme vás preto povzbudiť, aby ste pri podozrení na neplodnosť vyhľadali lekársku pomoc.

Možno po ceste neplodnosti nekráčate vy osobne, ale chceli by ste preukázať podporu členovi vašej rodiny alebo priateľovi a oboznámiť sa s tým, čo neplodnosť vlastne zahŕňa. V mene všetkých, ktorí mlčky trpia, sa vám chceme poďakovať za čas, ktorý venujete spoznávaniu tejto cesty, i za pomoc niesť tento kríž.

Hoci v knihe nájdete mnoho silných emócií a bolestných zážitkov súvisiacich s neplodnosťou, naším cieľom v žiadnom prípade nie je kritizovať ani súdiť ľudí, ktorí sa rozhodli alebo rozhodnú inak ako my. Pocity, o ktorých hovoríme, sú výlučne naše a delíme sa o ne len preto, aby aj iní ľudia bojujúci s neplodnosťou a túžiaci riadiť sa učením Cirkvi vedeli, že nie sú sami. Aby sa dozvedeli, že existujú konštruktívne možnosti, ako dospieť k takémuto rozhodnutiu a vyrovať sa so silnými emóciami, ktoré ho sprevádzajú.

Napriek všetkému dúfame, že hodíme rukavicu tým, ktorí sa snažia rozlíšiť, akou cestou sa ubrať – tým, že vysvetlíme, prečo Katolícka cirkev učí to, čo učí. Uvedomujeme si, že naše slová nie sú nevyhnutne populárne, no povzbudzujeme vás mať otvorené srdce a myseľ. Nepochybne sme aj my dve zakúsili obdobia, keď sme spochybňovali učenie Cirkvi v týchto otázkach. Cez modlitbu, pokoru a porozumenie sme však nakoniec v usmerneniach Cirkvi spoznali Božiu lásku a múdrosť. Modlíme sa, aby táto kniha dala to isté spoznať aj vám. Dovoľte Pánovi, aby vás prekvapil a aby pretvoril vaše srdce. „A dám vám nové srdce a nového ducha vložím do vás; odstránim z vášho tela kamenné srdce a dám vám srdce z mäsa. Svojho ducha vložím do vášho vnútra a spôsobím, že budete kráčať podľa mojich nariadení, zachovávať moje výroky a plniť ich“ (Ez 36, 26 – 27).

Sprievodcu neplodnosťou pre katolíkov vnímam ako veľmi cenný prírastok na knižnom trhu kresťanskej literatúry. Keďže pre laickú verejnosť komplexne spracovaný titul o problematike manželskej neplodnosti tu dosiaľ absentoval, jeho príchod úprimne vítam. Publikácia je spracovaná veľmi osobne, pritom s veľkou odbornou erudíciou a rozhľadom. Prioritne je určená predovšetkým katolíckym veriacim, a to katolíckym manželským párom, odporúčam ju však všetkým manželom túžiacim po dieťatku, ktorí hľadajú také riešenie problému neplodnosti, ktoré bude plne rešpektovať ich ľudskú dôstojnosť a dôstojnosť manželského plodenia.

**- MUDr. Jana Trizuljaková, PhD., Centrum pre rodinu
Bratislavskej arcidiecézy a Ústav sociálneho lekárstva
a lekárskej etiky LFUK v Bratislave**

Som rád, že na slovenský knižný trh prichádza preklad knihy, ktorý môže svojím obsahom pomôcť mnohým bezdetným párom, ktoré chcú žiť svoju vieru ako katolíci alebo ako kresťania. Poznám takýchto manželov, ktorým sa aj v rámci Katolíckej cirkvi na Slovensku venuje pozornosť. Hlavne u žien vidím veľkú bolesť, ak nemôžu mať svoje vlastné dieťa prirodzenou cestou. Len dobrý Boh vie, prečo dáva takéto výzvy týmto manželským párom. Netreba však strácať nádej, lebo tá nás vždy pozýva k tomu, aby sme v otvorenosti srdca nachádzali Božiu vôľu a tým aj najlepšie riešenia pre život. Nenechávajme nikdy osamotených takýchto manželov v ich ťažkých životných situáciách.

**- Vladyka Milan Lach SJ,
pomocný biskup Prešovskej archieparchie,
predseda Subkomisie pre bioetiku TK KBS**

Pri čítaní tejto knihy som sa po prvýkrát cítila naozaj, do špiku môjho vnútra pochopená vo svojom prežívaní problémov s počatím. Navyše v knihe sú vyznávané rovnaké hodnoty, ako mám ja, preto som sa mohla pri jej čítaní uvoľniť a nemusela som zapínať „vnútornú cenzúru“ ako pri populárnych článkoch.

- Mgr. Michala Bieleková, náhradná mama a psychologička

Pri svojej práci sa stretávam s manželskými párami, ktoré túžia po dieťati a zatiaľ sa nedočkali. V našej ambulancii sa im snažíme medicínsky i ľudsky pomôcť naplniť ich túžbu čo najprirodzenejším spôsobom. Vnímam každodenne bolesť žien, ktoré túžia po materstve. Nech vám, ktorí túto knihu čítate, pomôže zorientovať sa vo vašej bolesti a prijať, že Pán má pre vás svoj plán. V jeho pláne môže byť vaše vytúžené tehotenstvo, ale môžete byť spolu s manželmi obdarované aj inak, ak sa mu otvoríte. Prajem vám, nech vás kniha posilní na vašej ceste.

- MUDr. Ivan Wallenfels, gynekologická ambulancia Gianna, n. o., Žilina

Ako lektori PPR učíme manželov rozumieť svojej plodnosti, aby vedeli „načasovať“ svoje intímne objatie do optimálneho obdobia alebo odhalili prípadný problém. To však na úspešné počatie nie vždy stačí a manželia sa pýtajú: Čo máme robiť? Odpoveď môžu nájsť v knihe, ktorú držíte v rukách. Je to odpoveď neskutočne praktická, komplexná, jasná, zrozumiteľná a hlavne plne rešpektujúca dôstojnosť človeka už pred počatím. Autorky ponúkajú doslova „návod“, ako môžeme pri akomkoľvek ťažkom životnom rozhodnutí hľadať Božiu vôľu, a to je užitočné pre každého. Deti dostávame od Boha ako dar a sme pozvaní žiť tak, aby sme sa raz mohli s Darcom stretnúť z tváre do tváre.

- Simona a Jozef Predáčovci, lektori STM (Liga pár páru)

„Boh má svoje načasovanie, dôverujme mu“ – to je posolstvo, ktoré nesie táto kniha. Sprievodca neplodnosťou nielen vysvetľuje príčiny neplodnosti, ale dáva návod i nádej, ako prejsť obdobím neplodnosti tak, aby bolo bohatstvom a požehnaním pre manželov i okolie. Povzbudzuje, ba dokonca naplňa radosťou i vďačnosťou za hranice, ktoré v tejto oblasti dáva Cirkev. Človek pochopí, že sú to hranice lásky, ktoré nás chránia, naplňajú náš život skutočným šťastím a nevedú nás ku skratkám, ku ktorým má naša ľudská prirodzenosť často tak blízko. Kniha nás učí ešte väčšej dôvere v Boha, ktorý jediný je riešením všetkých problémov.

**- PaedDr. Mgr. Renáta Ocilková,
matka piatich detí uzdravená z neplodnosti**

Naše občianske združenie PloDar pomáha bezdetným párom na ceste za vytúženým dieťaťom. Až doteraz sme nevedeli párom odporučiť slovenskú publikáciu, ktorá by ich pochopila, povzbudila a neodsúdila. Kniha, ktorá sa vám práve dostala do rúk, je plná užitočných praktických rád a duchovných podnetov. Túto knihu som čítala v jej anglickom znení a musím uznať, že jej preklad je veľmi dobre doplnený o slovenské kontakty, na ktoré sa môžu páry obrátiť s konkrétnymi ťažkosťami. V knihe veľmi vzácne znie myšlienka, na ktorú sa v dnešnej rýchlej dobe často zabúda, a to, že na počatie dieťaťa sú potrební traja – manžel, manželka a Boh. Manželia často vnímajú neplodnosť ako zlyhanie. V tomto však manželia nezlyhávajú, v skutočnosti však len naberajú skúsenosti. Takže smelo vpred, veď neviete, čo všetko krásne vás môže na tejto ceste stretnúť, ak budete spolupracovať s Bohom.

- Ing. Ľudmila Dyďňanská, predsedníčka PloDar, o. z.

Manželské páry, ktoré túžia po deťoch, no zatiaľ nimi obdarované neboli, prežívajú špecifický druh kríža. Trpia pri pohľade na malé deti i matky v očakávaní narodenia dieťaťa. Trpia v atmosfére antikoncepcnej mentality, ktorá deti odmieta. Trpia, lebo veľmi rýchlo zisťujú, ako veľmi je medicína v tejto oblasti spojená s biznisom. Trpia, lebo neraz nevedia dostatočne sformulovať svoje morálne výhrady k technikám asistovanej reprodukcie. Trpia, lebo ani v prostredí veriacich – tak kňazov, ako ani laikov – nenachádzajú vždy dosť pochopenia a empatie. Často dostávajú rýchle rady a priveľmi zjednodušené odporúčania. A neraz trpia i vo vzťahu k Bohu – veď výraz „žena v požehnanom stave“ im stále pripomína, akoby sa práve im Božieho požehnanie nedostávalo...

Som veľmi rád, že na slovenský trh prichádza kniha, ktorá jedinečným a originálnym spôsobom kombinuje pohľad na utrpenie bezdetných párov cez množstvo osobných príbehov a svedectiev, ponúka orientáciu v medicínskej oblasti, rozlišuje medzi skutočnou liečbou neplodnosti a postupmi, ktoré sú morálne problematické, verne podáva náuku Katolíckej cirkvi, pomáha neplodným párom prijať ich situáciu, povzbudzuje k viere a dôvere v Boha, no pritom nedáva falošné nádeje. Najväčším prínosom tejto knihy je spôsob, akým jemne, trpezlivo, krok za krokom umožňuje bezdetným manželom objaviť nový duchovný rozmer ich manželstva – tak v ich vzájomnom vzťahu, ako i vo vzťahu k Bohu – a citlivo otvára ich manželstvo pre službu a mení ich spoločný kríž na nástroj posväcovania seba i druhých.

Veľmi si želim, aby sa tento sprievodca neplodnosťou čím skôr objavil po boku manželov, ktorí hľadajú povzbudenie a orientáciu, a aby po ňom siahli aj kňazi, ktorí sú svedkami utrpenia bezdetných manželov, lektorské manželské páry, ktoré pomáhajú v príprave na manželstvo, i všetci tí, ktorí hľadajú vhodné slová pre manželov veľmi túžiacich po deťoch.

- ThLic. Ján Viglaš, morálny teológ

Vydavateľstvo so zameraním na modernú kresťanskú literatúru.
Naším cieľom je prinášať slovenskému čitateľovi kvalitnú a pútavú knihu,
ktorá v sebe nesie silné posolstvá viery a nádeje.

Okrem vydavateľskej činnosti prevádzkujeme
najväčšie kresťanské internetové kníhkupectvo na Slovensku.

www.kumran.sk